

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

NEUVOSTO

Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma kaikkien nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen Euroopassa koskevien uusien ja tehokkaiden muotojen edistämisestä

(2011/C 169/01)

NEUVOSTO JA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT

1. PALAUTTAEN MIELEEN ASIAN POLIITTISEN TAUSTAN, JOKA ON ESITETTY LIITTEESSÄ, JA ERITYISESTI SEURAAVAA:

1. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artiklassa määrätään, että unionin toiminnalla pyritään kannustamaan nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen Euroopassa.
2. Nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön uudistetuista puitteista (2010–2018) annetussa päätöslauselmassa ⁽¹⁾ viitataan nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistämiseen sen yleisten tavoitteiden joukossa ja määritetään osallistuminen yhdeksi sen kahdeksasta toiminta-alasta. Päätöslauselman mukaan se, että tunnustetaan kaikki nuoret yhteiskunnan voimavaraksi ja tuetaan nuorten oikeutta osallistua heitä koskevien politiikkojen laatimiseen nuorten ja nuorisojärjestöjen kanssa käytävän jatkuvan jäsen- nellyn vuoropuhelun avulla, on niitä johtavia periaatteita, joita olisi noudatettava kaikissa nuoria koskevissa politiikoissa ja toiminnaissa,

2. OTTAEN HUOMIOON SEURAAVAA:

1. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa todetaan, että "unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina." Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 10 artiklan 3 kohdassa tunnustetaan kaikkien kansalaisten oikeus osallistua demokratian toteuttamiseen Euroopan unionissa.
2. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 11 ja 12 artiklassa todetaan, että jokaisella on oikeus sananvapauteen, rauhanomaiseen kokoontumiseen ja yhdistymiseen. Perus-

oikeuskirjan 24 artiklassa julistetaan, että lapsen on saatava ilmaista vapaasti mielipiteensä, ja määrätään, että lapsen mielipide on hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti otettava huomioon häntä koskevissa asioissa.

3. TOTEAVAT SEURAAVAA:

1. Nuoriin kohdistuu nykytilanteessa lukuisia haasteita jotka liittyvät työttömyyteen, siitä aiheutuvaan köyhyysriskiin sekä alhaisempaan koulutustasoon ja koulunkäynnin keskeyttämiseen tietyillä alueilla ⁽²⁾. Joissakin jäsenvaltioissa nuorten osallistuminen vaaleihin on keskimääräistä vähäisempää.
2. Nuoret voivat vaikuttaa merkittävästi yhteiskunnan kehittämiseen. Nuorten osallistuminen ratkaisujen etsimisessä yhteiskunnallisiin ongelmiin ja haasteisiin on olennaisen tärkeää, jotta kaikki nuoret voivat hyödyntää täysimääräisesti kykyään ja löydetään käyttökelpoisia, mielekkäitä ja kestäviä ratkaisuja.
3. Julkiset kuulemiset ja EU:n nuorisoraportti osoittavat, että nuoret pitävät ensisijaisena tavoitteena omaa osallistumistaan yhteiskunnallisen kehityksen ohjaamiseen osallistuvan demokratian kanavien ja välineiden kautta ⁽³⁾. On ehdottoman tärkeää kuulla nuoria kaikissa heitä koskevissa poliittisissa ja päätöksentekoprosesseissa.
4. Organisaatioiden perinteisten jäsenyyksien vähentymisen ja nuorten vähäisen keskimääräisen osallistumisen edustuksellisen demokratian mekanismeihin syitä on ymmärrettävä paremmin.
5. Nuorten aktiivisempi osallistuminen voi vaikuttaa yhteiskunnalliseen, poliittiseen, kulttuuriseen ja taloudelliseen kehitykseen, ja jos julkisessa toiminnassa on edustettuna suurempi joukko ihmisiä ja ajatuksia, päätökset ovat perustellumpia.

⁽¹⁾ EUVL C 311, 19.12.2009, s. 1.

⁽²⁾ SEC(2009) 549, luku 2.1.

⁽³⁾ SEC(2009) 549, luku 3.1.5.

6. Sekä edustuksellinen että osallistuva demokratia kytkeytyvät yhä tiiviimmin viestimien ja sähköisen osallistumisen käyttöön, jolla voidaan parantaa perusteellisten tietojen saatavuutta ja saada enemmän ihmisiä mukaan mielipiteenmuodostus- ja päätöksentekoprosesseihin. Sillä voidaan myös antaa useammille nuorille tilaisuus tuottaa tietoja eikä pelkästään kuluttaa niitä.

4. TOTEAVAT SEURAAVAA:

1. Nuorten osallistuminen demokratian toteuttamiseen tarjoaa todellisia tilaisuuksia osallistua päätöksentekoon. Siinä vedotaan päätöksentekijöihin, jotta nämä ottaisivat nuorten mielipiteet huomioon, ja kannustetaan yleisesti yhteiskunnassa käytävään vuoropuheluun, joka käsittää sosiaalisen oikeudenmukaisuuden, kriittisen ajattelun, aktiivisen panostuksen ja mielipiteenilmaisut käyttämällä edustuksellisen ja osallistuvan demokratian välineitä, keinoja ja mahdollisuuksia yhteiskunnan kaikilla tasoilla.

2. Nuorten tukeminen ja kannustaminen niin yksilöllisesti kuin kollektiivisesti nuorisojärjestöjen, epävirallisten nuorisoryhmien, sekä muiden aktiviteettien ja aloitteiden avulla on välttämätöntä, jotta nuoret saataisiin osallistumaan täysimääräisesti demokratian toteuttamiseen.

3. Nuorisotoimintaohjelma on arvokas väline nuorten osallistumisen edistämiseksi, varsinkin muita heikommassa asemassa olevien nuorten keskuudessa, kannustamalla heidän osallistumistaan paikallisiin, alueellisiin ja kansainvälisiin hankkeisiin ja ottamalla huomioon heidän tarpeensa ja ajatuksensa sekä edistämällä heidän vastuuntuntoaan.

5. KATSOVAT SEURAAVAA:

1. Aktiivinen ja tuloksekas yhteiskunnallinen osallistuminen edellyttää laajaa tietoisuutta osallistumistavoista sekä ihmisoikeuksien kunnioittamisesta ja väkivallan vastustamisesta.

2. Vapaaehtoistoiminnalla yhtenä osallistumisen muotona on keskeinen merkitys yhteiskunnassa, ja se tarjoaa mahdollisuuksia ja välineitä henkilökohtaisten taitojen ja solidaarisuuden ja yhteiskunnallisen vastuun tunteen parantamiseen.

3. Riittävä tiedonsaanti sekä muodollinen koulutus ja epävirallinen oppiminen ovat välttämättömiä nuorten osallistumisen lisäämiseksi. Osallistumista on pidettävä prosessina, joka alkaa nuorella iällä ja jatkuu läpi koko elämän. Sen vuoksi osallistumista olisi oltava kaikilla elämän aloilla, esimerkiksi perheessä, muodollisessa koulutuksessa, epävirallisessa ja arkioppimisessa sekä ammatillisessa koulutuksessa, koulun ulkopuolisissa toiminnoissa sekä työelämässä.

4. Tosiasiallinen yhteiskunnallinen osallistuminen edellyttää, että nuoret hankkivat elinikäiseen oppimiseen tarvittavia keskeisiä taitoja ja kehittävät niitä. varsinkin viestintätaitoja, tietoteknisiä taitoja, oppimistaitoja, yhteiskunnallisia ja kansalaistaitoja sekä kulttuuritietoisuutta ja kulttuuri-ilmaisua. Lisäksi osallistuminen edistää keskeisten taitojen hankintaa. Yhteiskunnassa olisi korostettava voimakkaasti kaikkien nuorten tasapuolisen ja avoimen pääsyn elinikäiseen oppimiseen edistämistä.

5. Osallistuminen demokratian toteuttamiseen on vastavuoroinen ja jatkuva prosessi. Nuoret olisi saatava mukaan heitä koskevien politiikkojen kehittämiseen, täytäntöönpanoon ja arviointiin. On ratkaisevan tärkeää antaa nuorille säännöllisesti palautetta rakenteellisen vuoropuhelun, julkisten kuulemisten tai muiden osallistumismuotojen tuloksista. Samalla on tärkeää antaa tietoa päätöksentekoprosessista ja toimenpiteiden täytäntöönpanosta nuorten tärkeinä pitämällä aloilla.

6. KOROSTAVAT SEURAAVAA:

1. Tiedonsaanti on avain osallistumiseen. Vaikka Euroopassa on erilaisia tiedonvälityksen rakenteita, verkostoja ja kanavia, huomattavan monella nuorella ei ole pääsyä tietoihin, joita demokratian toteuttamiseen osallistuminen edellyttäisi. Uudet tieto- ja viestintäteknologiat voivat tarjota välineitä, joiden avulla nuoret ovat yhteydessä yhteisöihinsä ja demokraattisiin rakenteisiin, ja edistää nuorten osallistumista.

2. Uusilla viestimillä voidaan täydentää perinteisiä osallistumisprosesseja ja tiedotuskanavia ja ne voivat olla kytköksissä niihin. Uudet viestimet voivat tarjota nopeita ja houkuttelevia, käyttäjäystävällisiä välineitä nuorille heidän päivittäiseen viestintäänsä mutta myös kannustaa heitä osallistumaan demokratian toteuttamiseen. Uusien tai perinteisten viestinten käyttö yhteisölliseen elämään osallistumiseen ja edustukselliseen demokratiaan liittyvien viestien välittämiseen nuorille ja nuorilta voi olla yksi asianmukainen keino mukautua nuorten tarpeisiin, sillä monet heistä käyttävät uusia tieto- ja viestintäteknologioita säännöllisesti päivittäisessä elämässään.

3. Ottaen huomioon, että useilla kansalaisilla on mahdollisuus ja valmiudet käyttää tieto- ja viestintäteknologioita, suurten kansalaisryhmien kuuleminen, laajamittaiset rajatylittävät keskustelut ja laaja osallistuminen voi tulla näiden teknologioiden ansiosta mahdolliseksi, ja käytettävistä menetelmistä riippuen niillä voidaan myös lisätä demokraattiseen päätöksentekoon osallistumisen avoimuutta kaikkialla Euroopassa.

4. Nuorten keskeisten taitojen ja medialukutaidon parantaminen niin, että he pystyvät paremmin tulkitsemaan, hyödyntämään ja tuottamaan mediasisältöä sekä vaikuttamaan siihen, on avain, jonka avulla nuoret saavat valmiudet osallistua asianmukaisesti demokratian toteuttamiseen. Sekä muodollisen koulutuksen järjestelmät että

epävirallinen oppiminen ovat olennaisen tärkeitä, ja lisäyhteyksien kehittäminen näiden kahden alueen välillä hyödyttäisi sen vuoksi kumpaakin. Nuorisotyö on tärkeää tiedon levittämiseksi sekä medialukutaidon ja tietoteknisten taitojen kehittämiseksi jotta voidaan tehostaa tosiasiallista osallistumista.

7. KEHOTTAVAT NÄIN OLLEN JÄSENVALTIOITA JA KOMISSIOTA TOIMIVALTANSA PUITTEISSA:

- a) hyödyntämään älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun tähtäävää Eurooppa 2020 -strategiaa sekä sen lippulaiva-hanketta "Nuoret liikkeellä" nuorten kansalais-toimintaan ja demokratian toteuttamiseen osallistumisen tehostamiseksi. Nuoret voivat hyödyntää tässä yhteydessä hankkimiaan taitoja kuten johtajuus, viestintä, itseohjautuvuus, ongelmanratkaisu ja aloitekyky, työmarkkinoille siirtyessään sekä pyrkinessään osallistumaan edustukselliseen ja osallistuvaan demokratiaan,
- b) vahvistamaan koko nuorisoulottuvuutta, nuorisotyön ja nuorten osallistumisen merkitystä Eurooppa 2020 -strategian ja Nuoret liikkeellä -aloitteen toteutuksessa sekä laajentamaan käsitettä nuorison liikkuvuudesta kaikkiin nuoriin ja nuorisotyöntekijöihin. Näin helpotetaan nuorten henkilökohtaisten taitojen kehittämistä ja motivoidaan nuoria osallistumaan täysipainoisesti koulutusjärjestelmään, työmarkkinoille sekä yhteisölliseen elämään,
- c) kehittämään edelleen keskeisiä toimia, joiden tarkoituksena on edistää nuorisovalan eurooppalaisen yhteistyön uudistetuista puitteista (2010–2018) annetussa päätöslauselmassa sovittua nuorten osallistumista,
- d) tehostamaan digitaalitaitojen ja medialukutaidon opetusta sekä epävirallisissa oppimisissa että muodollisessa koulutuksessa, jotta nuorille voitaisiin antaa tarvittavat taidot olla yhä aktiivisemmin mukana sähköisessä osallistumisessa, kuten on esitetty Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahankkeessa "Euroopan digitaalistrategia",
- e) lisäämään lapsille ja nuorille suunnattua tiedottamista heidän demokraattisista oikeuksistaan ja yleensäkin demokraattisista arvoista, joilla edistetään ihmisoikeuksia Lissabonin sopimuksen, Euroopan unionin perusoikeuskirjan, YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen sekä kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti,
- f) turvaamaan ja helpottamaan kaikkien lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua demokratian toteuttamiseen paikallisella, alueellisella, kansallisella ja Euroopan tasolla esimerkiksi tarjoamalla enemmän tietoa osallistumismahdollisuuksista, motivoimalla lapsia ja nuoria osallistumaan ja kehittämällä olemassa olevia ja uusia foorumeita nuorten osallistumista varten kiinnittäen erityistä huomiota epäedullisessa asemassa oleviin nuoriin sekä niihin, jotka eivät kuulu järjestyneisiin ryhmiin (yhdistyksiin tai kansalaisjärjestöihin),
- g) edistämään demokratiaa, osallistumista ja ihmisoikeuksia koskevia oppimismahdollisuuksia lasten ja nuorten parissa työskenteleville ammattihenkilöille, ja tukemaan poliittisia päättäjiä kaikilla tasoilla antamalla asiaan kuuluvaa tietoa hyvistä käytännöistä nuorten innovatiivisen osallistumisen osalta,
- h) avartamaan ja monipuolistamaan mahdollisuuksia, joiden ansiosta sekä muodollisen koulutuksen että epävirallisen oppimisen sidosryhmät voivat toimia yhdessä lisätäkseen nuorten osallistumista ja kansalaisvaikuttamista, ja tukeakseen erilaisia osallistumiseen oppimisen muotoja varhaisiästä lähtien,
- i) ottamaan huomioon nuorten elinolosuhteisiin vaikuttavien politiikkojen monialainen lähestymistapa ja horisontaalinen luonne kehitettäessä käsitteitä, strategioita, politiikkoja ja välineitä, joilla edistetään nuorten aktiivista ja vastuullista osallistumista ottamalla nuorisovalaa koskevat kokemukset ja tutkimus sekä nuorten mielipiteet perustaksi aktiiviseen kansalaisuuteen ja osallistumiseen liittyville politiikoille,
- j) pohtimaan nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen vuoden 2012 uudessa nuorisoraportissa, analysoimaan mahdollisia eroja nuorten naisten ja miesten osallistumisessa ja epäedullisessa asemassa olevien nuorten osallistumismalleja,
- k) tarkastelemaan, seuraamaan ja arvioimaan menetelmiä, joita jo sovelletaan lasten ja nuorten osallistumiseen, ja tarvittaessa kehittämään edelleen nykyisiä välineitä tai ottamaan käyttöön osallistumiseen liittyviä laatuvaatimuksia, suuntaviivoja, uusia teknologioita ja menetelmiä,
- l) käynnistämään vastavuoroista oppimista koskevan prosessin nuorisovalalla avoimen koordinoitimenetelmän puitteissa,
- m) edistämään nuorten ja nuorisovaljärjestöjen ottamista mukaan sellaisten käsitteiden, strategioiden tai toimintasuunnitelmien laatimiseen, jotka koskevat nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen Euroopassa,
- n) pohtimaan, kuinka kaikkia nuoria voitaisiin kannustaa kiinnostumaan demokraatiaprosessista ja saada vaalikelpoiset käyttämään äänensä,
- o) tukemaan nuorisovaljärjestöjä ja aloitteita paikallisella, kansallisella ja EU:n tasolla, edistämään alhaalta ylöspäin suuntautuvia ideoita ja nuorten mahdollisuuksia osallistua demokratian toteuttamiseen,
- p) helpottamaan kaikkien nuorten liikkuvuutta esimerkiksi tehostamalla nuorten vapaaehtoisten liikkuvuudesta Euroopan unionissa annetun suosituksen täytäntöönpanoa. Tällä parannettaisiin nuorten henkilökohtaisia ja ammatillisia taitoja ja valmiuksia sekä heidän työllistävyyttään.

8. PYYTÄVÄT KOMISSIOTA:

- tutkimaan ja pohtimaan edelleen nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen Euroopassa ja järjestämään kuulemisia siitä,
 - kehittämään edelleen nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen kuvaavia tilastoidikaattoreita nuorisoidikaattorien tulostauluun,
 - uudistamaan Euroopan nuorisoportaalien rakenteen ottamalla huomioon nuorten tarpeet päästä helposti tietoihin,
 - varmistamaan, että nuorten näkemykset otetaan edelleen huomioon kehitettäessä EU:n nuoriso-ohjelman seuraavaa sukupolvea.
-

LIITE

1. Neuvoston päätöslauselma, annettu 25 päivänä marraskuuta 2003, avoimen oppimisympäristön koulusta koulun keskeyttämisen ja nuorten ongelmien ehkäisemiseksi ja heidän sosiaalisen osallisuutensa edistämiseksi (2003/C 295/02) ⁽¹⁾. Tässä päätöslauselmassa neuvosto hyväksyi yhteiset tavoitteet ja määritteli painopisteiksi nuorten osallistumisen ja heille tiedottamisen.
2. Neuvoston ja neuvostossa 24 päivänä toukokuuta 2005 kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma nuoria koskevalle tiedottamiselle asetettujen yhteisten tavoitteiden täytäntöönpanosta (2005/C 141/03) ⁽²⁾.
3. Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1719/2006/EY, tehty 15 päivänä marraskuuta 2006, nuorisotoimintaohjelman (Youth in Action) perustamisesta ajanjaksoksi 2007–2013; ohjelmalla tuetaan voimakkaasti nuorten osallistumista erilaiset vapaaehtoistyön muodot mukaan lukien ⁽³⁾.
4. Nuorisotavoista vastaavien ministerien marraskuussa 2006 hyväksymä päätöslauselma nuorten osallistumista ja heille tiedottamista koskevien yhteisten tavoitteiden täytäntöönpanosta nuorten aktiivisen unionin kansalaisuuden edistämiseksi ⁽⁴⁾.
5. Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma, annettu 22 päivänä toukokuuta 2008, epäedullisessa asemassa olevien nuorten osallistumisesta ⁽⁵⁾.
6. Neuvoston päätelmät 22 päivältä toukokuuta 2008, medialukutaidosta digitaalisessa ympäristössä – Eurooppalainen toimintamalli ⁽⁶⁾.
7. Eurooppa 2020: Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia ⁽⁷⁾.
8. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Nuoret liikkeellä: Aloite nuorten potentiaalin vapauttamiseksi tavoitteena älykäs, kestävä ja osallistava kasvu Euroopan unionissa ⁽⁸⁾.
9. Neuvoston päätelmät, annettu 19 päivänä marraskuuta 2010, Nuoret liikkeellä -aloitteesta – nuorten haasteita koskeva yhdenmukainen lähestymistapa ⁽⁹⁾.
10. Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien 19 päivänä marraskuuta 2010 antama päätöslauselma nuorisotyöstä ⁽¹⁰⁾.
11. Nuorten vapaaehtoisten liikkuvuudesta Euroopan unionissa 20 päivänä marraskuuta 2008 annettu suositus ⁽¹¹⁾.

⁽¹⁾ EUVL C 295, 5.12.2003, s. 6.

⁽²⁾ EUVL C 141, 10.6.2005, s. 5.

⁽³⁾ EUVL L 327, 24.11.2006, s. 30.

⁽⁴⁾ EUVL C 297, 7.12.2006, s. 6.

⁽⁵⁾ EUVL C 141, 7.6.2008, s. 1.

⁽⁶⁾ EUVL C 140, 6.6.2008, s. 8.

⁽⁷⁾ KOM(2010) 2020.

⁽⁸⁾ KOM(2010) 477 lopullinen.

⁽⁹⁾ EUVL C 326, 3.12.2010, s. 9.

⁽¹⁰⁾ EUVL C 327, 4.12.2010, s. 1.

⁽¹¹⁾ EUVL C 319, 13.12.2008, s. 8.